

FATABUREN

Medlemsblad för Föreningen Auktoriserade Translaterer

Årgång 16

februari 2005

nr 1

Ansvarig utgivare: Kerstin E Wallin

ÅRSMÖTE 2005 **Lördagen den 2 april**

Lokal: Alla kvinnors hus
Svartensgatan 3, Stockholm
(andra porten från Götgatan,
tryck "Konferenslokal" på porttelefonen)

Efter förhandlingarna bjuder FAT på
lättare förtäring
VÄLKOMNA!

Med årets första nummer kommer handlingarna till årsmötet, som vi hoppas ska samla många medlemmar. Under senare tid har FAT uppmärksammat frågan om offentliga upphandlingar av översättningstjänster, där både begreppsförvirring och andra problem konstaterats. Den gamla "följetongen" om Gula Sidorna återkommer likaså.

Ett bidrag om en framgångsrik förhandling kommer från vår medlem Ingvar Svensson i Simrishamn. Goda argument kan ge goda resultat! Om "konsten att ta betalt" och om det nya översättaravtalet berättar Karin Arthursdotter. Gärna fler sådana bidrag till Fataburen!

Vi fortsätter informera om kollegor i andra länder. Här kommer hälsningar från Josep Peñarroja Fa, ordförande i Asociación de Traductores e Intérpretes Jurados de Cataluña, som trots namnet har den medlemmar i hela Spanien. Av det digra material som Josep skickat till oss framgår att vi har många gemensamma problem...

NYA OCH AVGÅENDE MEDLEMMAR

Vi hälsar **Hillevi Lühert** (från tyska, bosatt i Luxemburg) välkommen till föreningen.

Rolf Hemlin, Michel Kevin och **Sven Krigsman** har begärt och beviljats utträde.

MEDLEMSLUNCHER OCH MÖTEN

Stockholm

8 mars 2005: Guidat besök i riksdagshuset med efterföljande lunch:

Den 8 mars kl. 11.50 görs ett guidat besök i riksdagshuset. Samling sker kl. 11.50 vid allmänhetens entré, Riksgatan 3. Lunch kl. 13 i restaurang Björnen (Karduansmakargatan 8).

Till skillnad från lunchen är riksdagsbesöket kostnadsfritt, men deltagarantalet är begränsat, så anmäl er till Bo Löfgren, per e-post (bo.lofgren@foreign.ministry.se) eller telefon 08 759 03 31.

Malmö/Lund:

Karin Arthursdotter har överlämnat luncharrangemangen till Birgitta Önnerfält (Lund) som meddelar att nästa lunch äger rum **den 15 mars kl. 13.00 på "Vår tids mat" i Malmö.** Anmälningar till Birgitta (birgitta.onnerfalt@mailbox.swipnet.se) senast den 14/3.

Göteborg:

Härmed inbjuds ni till FAT-lunch **fredagen den 11 mars kl. 13.30 på "Bistro Calanthe"**, Södra Larmgatan 20. Bistron har fyra olika lunchalternativ för 69:- Anmälningar till Anders Wentzel (anders@wentzel.nu) som bokar bord. Kom gärna med förslag på ämnen att diskutera.

Julmötet den 7 december 2004

Föreningens sista aktivitet förra året, i Whitlockska skolans lokaler, lockade ett 30-tal medlemmar och blev mycket trevligt. **Lars Erik Blomqvist**, som har lång erfarenhet av bl.a. arbete med rysk skönlitteratur, hade mycket att säga som var intressant och underhållande även för dem som arbetar med andra språk. Avslutningsvis lät sig deltagarna väl smaka av en lätt förtäring som ordnats av Bo Löfgren, Dorothea Strömberg och Ulrika Wesström.

PERSONER MED AUKTORISATION FRÅN ANDRA LÄNDER

FAT tillfrågades om en finsk auktorisation gällde i Sverige. För att lämna ett korrekt svar vidarebefordrade vi frågan till KK. Eftersom svaret kan vara intressant även för andra än potentiella kunder, återger vi det här:

"När det gäller översättare som fått auktorisation i något annat land rekommenderar vi dem att alltid uppge vilken myndighet/organisation och vilket land de fått sin auktorisation från. Detta bör översättarna göra för att ge rättvisande bild av sin kompetens. Som du och FAT säkert vet är inte auktorisationerna i de olika länderna likadana. Därmed går det inte heller att säga att den finska auktorisationen är likvärdig med den svenska.

Leena Carlstedt"

DET GAMLA PROBLEMET MED ATT TA BETALT

Två av våra medlemmar har kommit med bidrag som vi mer än gärna tar in i Fataburen. Det första kommer från **Ingvar Svensson i Simrishamn:**

Jag fick för en tid sedan en förfrågan om översättning av en engelsk produktkatalog (transportörer). Mitt pris motsvarade drygt 2 kr per ord. Efter ett par veckor hörde kunden av sig och sa att han var intresserad MEN han hade från en annan översättare fått ett pris på bara 1:30 per ord och undrade om mitt pris verkligen var rätt och om jag kanske kunde tänka mig att gå ner lite. Inför denna dystra utsikt gick jag igenom mina argument och skrev följande svar:

"... Jag vet att det finns folk som vill jobba för 1,30 per ord. Det finns de som gör det för en krona jämnt. En annan sak är om man som uppdragsgivare kan vara säker på att de jobbar seriöst, behärskar källspråket och kan formulera sig på målspråket, har giltig F-skattesedel, betalar skatt, egenavgifter, företagsskatt, redovisar moms samt har den erfarenhet, utbildning, utrustning, programvara, försäkringar etc. som krävs för att jobba professionellt. Kammarkollegiets

auktorisering av översättare är bland annat en kvalitetsgaranti för uppdragsgivaren som inte alltid har möjlighet att själv bedöma kvaliteten på en översättning.

Ska en egenföretagare ha kvar 100 kr i timmen netto efter skatt, måste timdebiteringen (enligt Skattebetalarnas förening) bli ca 700 kr. Vid en ordtaxa på 1,30 måste man översätta nära 540 ord i timmen motsvarande två fullskrivna A4-sidor... Man måste vara en driven maskinskrivare för att ens kunna göra en snygg avskrift *utan* översättning på den tiden. Ovanstående betyder inte att en översättning för 1,30 nödvunget också är dålig. Den *kan* vara bra. Men är likväl en chansning om ett bra resultat har någon betydelse.

Översättning är ett hantverk och det tar sin tid. Ren pris konkurrens innebär att översättaren sågar av grenen han/hon sitter på. Lägre pris betyder oundvikligen sämre lönsamhet och allt lägre kvalitet, för allting har ju sitt pris. Konkurrensen från lågprisöversättarna är därför ett allvarligt problem. FAT:s medlemmar försöker i stället konkurrera med hög kvalitet, pålitliga leveranser och snygga jobb som förenklar den fortsatta hanteringen hos beställaren.

Det är också viktigt för beställarna inom förvaltning och näringsliv att det finns en hög översättarkompetens. Den kompetensen har översättaren inte fått gratis. Uteblir kompensationen kommer de bästa översättarna att söka sig till andra sysselsättningar som ger bättre utbyte, och till sist sitter vi där med ett underbetalt och underkvalificerat översättarproletariat.

Men maskinöversättningar då, tänker du kanske. Jag har ett sådant program i datorn men det visar sig att det går fortare att humanöversätta, eftersom maskinöversättning kräver ett omfattande och tidsödande efterarbete. Vilket med viss tydlighet framgår av den maskinöversättning till svenska som ett brittiskt företag har gjort på sin hemsida (www.holidaynerja.co.uk/SE):

'Nerja lägenhet vinter Låta

lägenhet Längre låta de/vi/du/ni är tillgänglig om vintern på diskonton hastigheten beroende person på det varaktigt av din stanna.

Kalla oss, Text oss eller email oss för en citera.

vi också erbjudande år rund Nerja lägenhet lagring för återvända vinter låta klienten.'

Ja, det var ju det där med efterarbetet... :)

Enligt FAT:s arvodesberäkning för näringsidkare är gällande ordtaxa mellan 2,75 och 4,25 kronor. För s.k. uppdragstagare (där uppdragsgivaren betalar de sociala avgifterna) är motsvarande ordtaxa mellan 2,00 och 3,13 kr per ord. Vårt lilla företag räknas till den förra kategorin, så du slipper betala våra sociala avgifter. Det enda du behöver betala till skatteverket är momsen. Jag fick ordantalet till 7000 och har beräknat kostnaden därefter. Om du är helt säker på att ca 1000 av dessa ord inte behöver översättas så är jag beredd att gå ner till 12000 kr. Lägg märke till att den svenska versionen så långt möjligt kommer att ha exakt samma utseende som den engelska, vilket inte alltid är någon självklarhet.

Har du läst ända hit, så är vi förhoppningsvis överens om att allt, dina produkter såväl som mina, har sitt pris. I övrigt så hänvisar jag till vår hemsida www.translators.se."

Ett par dagar senare hörde kunden av sig och sa: "Jag köper dina argument."

Ingvars argument var både väl genomtänkta och väl presenterade, och det är glädjande att han fick gehör för dem och fick uppdraget.

Det andra bidraget kommer från **Karin Arthursdotter i Ängelholm**, som deltagit i en kurs om "att ta betalt":

Konsten att sälja och ta betalt

var rubriken på en kurs som Författarförbundet anordnade i sitt hus på Drottninggatan 88 B den 27 november. Det var frilansjournalisten Lotta Abrahamsson som frikostigt delade med sig av sina erfarenheter och kunskaper på säljandets svåra område.

Hemligheten med att lyckas som frilans är enligt Lotta Abrahamsson att

- 1) jobba med rätt kunder
- 2) sälja rätt produkt
- 3) ta rätt betalt.

Det första hindret att övervinna är motviljan mot själva säljandet, att prata om sitt värde i pengar. Men vad vore våra uppdragsgivare utan oss? Det är ett värde, vår kompetens vi säljer. Lotta A. ansåg det märkligt att uppdragsgivare försöker betala så lite som möjligt, men att de gör det beror på att vi som kollektiv tillåter det. Har man erfarenhet och kompetens, ska man inte nöja sig med minimiarvode

Man ska försöka att arbeta med kunder som man tycker att det är trevligt att jobba med och som betalar bra. Man ska precis som andra säljare vara noga med kundvården, ringa upp kunden och fråga om de var nöjda med jobbet, fråga vad de var särskilt nöjda med och använda detta som argument för att ta bättre betalt nästa gång, alltså låta kunderna förse en med ens bästa säljargument.

När det gäller rätt produkt vill kunden ha NYTTA och TRYGGHET. Kunden vill känna sig säker på att utfört arbete blir bra och att överenskomna tidsfrister hålls. Är kunden beredd att betala för kvaliteten? – Ibland, men inte alltid.

Vi ska tänka på att kunden är proffsköpare men vi är inte proffssäljare. Ett av de få sätt som en inköpare kan göra ett bra jobb och tjäna sina sporrar på är genom att pruta. Och vi ska lära oss att åtminstone inte pruta med oss själva innan vi tar kontakt med kunden. Vi konkurrerar med kvalitet, inte med pris. Vi ska behålla vårt lugn om kunden kommer med kränkande bud. Översättare betraktas till exempel ibland som bättre skrivhjälp. Förskott ber vi aldrig om men kan diskutera underhandsbetalning.

Vi ska räkna upp vårt pris. Allt annat går upp, och vi ska höja vårt pris lika mycket som motsvarande kategorier fast anställda får i höjning.

Lotta Abrahamsson påpekade vikten av kollegialitet – det är viktigt att prata med sina kolleger även när man gjort dåliga affärer - och avslutade med att säga att så länge det finns människor som är villiga att arbeta för låg betalning, kommer vi ingenstans.

Karin berättade också om en konferens om boköversättning, och eftersom flera medlemmar sysslar med sådana, eller kan komma att göra det, vidarebefordrar vi gärna hennes ”rapport”:

Helkväll om översättning hos Förlagsklubben Syd:

Den 24 november 2004 anordnade Förlagsklubben Syd en välbesökt helkväll om utgivning av översättningslitteratur. Inramning var Ångbåtsbron i Malmö (gamla Smörkontrollen i Malmö med härlig utsikt över hamn och vatten som Alf Tönnesson låtit bygga om till ett tjusigt huvudkontor för sina bolag, däribland Bra Böcker och NE).

Inger Johansson, ordförande i Författarförbundets översättarsektion, informerade om det nya ramavtalet mellan översättare och bokförlag om prosaöversättningar av skön- och facklitteratur, som äntligen kommit till stånd efter 8 års avtalslöshet och gäller från den 1 juli 2004.

Inger J. avslöjade en del roande detaljer från spelet innan man kom fram till ett avtal. Förläggarna representerades inte av durkdrivna redaktörer, vana att förhandla fram avtal med översättare, utan av bland annat sin ordförande Jonas Modig, som förvånades över att det handlade om **så små summor**.

Så små summor var han inte van att handskas med, men under förhandlingarnas gång inhämtade han förstas upplysningar från sina experter, och minimiarvodet för primäranvändning hamnade på blygsamma 80 kronor per tusen tecken inklusive blanksteg. På detta ska läggas 12 procents semesterersättning och sociala avgifter. Avtalet gäller utan indexuppräknings fram till och med den 1 juli 2007. Detta arvode är förlagen skyldiga att betala även ”hobbyöversättare”, som kanske översätter en bok för första gången. Normalarvodena ligger 15 – 27 procent över minimiarvodet.

En framgång för Författarförbundets förhandlare är att förlagen enligt det nya avtalet är skyldiga att betala ett vite om 10 000 kronor till översättaren om förlaget offentliggör översättningen utan att ange översättarens namn på titelsidan..

Diskussionen under kvällen kom att i huvudsak röra sig kring tre frågor:

- 1) Vad menas med "tryckfärdigt manus"? I ramavtalet står att översättaren är skyldig att överlämna tryckfärdigt manus. Vi kom väl fram till att översättaren, när han eller hon skickar ifrån sig manuset, själv anser att manuset är tryckfärdigt, dvs. i avtalets ordalydelse "fullt utarbetat och färdigt samt i sådant skick att Förlaget inte på grund av otydlighet får extra kostnad för framställningen". Man har dock rätt att förvänta sig en redaktionell granskning.
- 2) Hur hittar man en kvalificerad litterär översättare? Ja, Författarförbundets matrikel listar bara översättare, som "kallats till medlemmar i Författarförbundet" på grundval av minst två godkända böcker, godkända av erfarna medlemmar i Författarförbundet. - En förlagsredaktör talade om ett missöde hon råkat ut för när hon anlitat en professor för en översättning. Den översättningen blev inte riktigt vad hon förväntat sig. En av de närvarande översättarna påpekade att det faktiskt inte räcker med goda språkkunskaper för att man ska bli en bra översättare. Det krävs även andra kvaliteter.
- 3) Ett vanligt tvisteämne när det gäller boköversättningar är frågan om vem som ska göra registret. Man kan inte kräva att en översättare ska göra registret för det blygsamma översättarvode. Det står ingenting i avtalet om register. Inte ens om förlaget "bara" begär en översättning av "själva orden" kan man förvänta sig att översättaren ska utföra ett så tidsödande arbete för samma arvode som gäller för översättningen i övrigt. Vill förlagen ha arbetet utfört, får det bli föremål för en särskild förhandling.

Punkten 3 var särskilt intressant för redaktören, som för ett par år sedan råkade ut just för krav på att även göra ett register! Då fanns inget författarförbundsavtal att hänvisa till, och eftersom frågan inte alls nämnts i avtalet vi tecknat, gjordes en kompromiss. Jag gjorde registret mot en liten extra ersättning – tyvärr alldeles för liten. Texten var på 847 sidor...

Stort tack till både Ingvar och Karin för bidragen. Kanske finns det fler som vill dela med sig av gjorda erfarenheter i den här frågan?

OFFENTLIGA UPPHANDLINGAR AV ÖVERSÄTTNINGSTJÄNSTER

Under hösten har flera offentliga myndigheter handlat upp översättningstjänster. FAT reagerade på den som gjordes av Verket för högskoleservice (VHS), på Riksrevisionens räkning. Brevet finns på vår hemsida – något svar har vi fortfarande inte fått. VHS bearbetningen av anbudet har dragit ut på tiden, men FAT har anmält intresse av att få information om resultatet och vi återkommer till detta.

Andra som nyligen gjort upphandlingar av översättartjänster är Post och telestyrelsen (PTS), Stockholms tingsrätt, och Centrala Studiestödsnämnden (CSN). Kursiveringarna i det följande är redaktörens.

PTS-upphandlingen vanns av vår medlem James Hurst, vars företag ELT (English Legal Translations), fått ett tvåårsavtal med möjlighet till förlängning 1+1 år. Den första perioden är värd 1,8 miljoner kronor, exklusive moms! Grattis! Det bör noteras att ELT:s pris (2;40/ord) var det högsta bland anbudet; men man vann på kvalitet, där ELT fick högsta poäng av PTS-bedömarna! Samtliga översättare som presenterades av ELT är auktoriserade av KK och FAT-medlemmar.

Stockholms tingsrätt

Upphandlingen genomfördes i november 2004 och gällde två år, med möjlighet till ett års förlängning. Totalt tio företag lämnade anbud och upphandlingen gavs till Järva Tolks Översättnings AB, Stockholms Tolkförmedling AB och Eqvator AB, i nämnd ordning. När det gällde kompetens krävde tingsrätten "auktoriserade translatorer *eller translatorer med*

adekvat högskoleutbildning". Tingsrätten krävde vidare att översättningar skulle godkännas genom *företagets stämpel och signeras av translatoren eller annan ansvarig befattningshavare hos leverantören*. Vart tog translatorsstämpeln vägen? Det var för övrigt uppenbart att tingsrätten endast ville ha anbud från företag. Anbudsgivare skulle exempelvis "bifoga företagets personalpolitik". Det offererade priset från Järva tolk och Översättning AB var 2,20 kr/ord (2,10 för texter på mer än 2 000 ord); Stockholms tolksförmedlings pris var 2,50 kr/ord. Eqvator hade begärt och beviljats sekretess för sina priser. (I anbudet till PTS hade Eqvator emellertid angivit 2,20 för översättningar från engelska.)

Centrala Studiestödsnämnden (CSN)

Denna upphandling såg vid första anblicken föredömlig ut. Där stod att "Anbudsgivaren **ska** använda sig av auktoriserade translatorer i de språk auktorisation finns", samt att "Anbudsgivarens översättare **ska** utföra uppdragen i enlighet med 'God translatorsed' (Kammarkollegiet)" – fetstil i CSN:s original. (Ingen av de övriga hade nämnt God translatorsed.) När man läste vidare upptäckte man emellertid att anbud bara kunde lämnas av företag med en omsättning om *lägst 5 miljoner* kronor. Upphandlingen vanns av Eqvator. Vår förfrågan om Eqvators priser för de olika språken (totalt 56!), besvarades att de var sekretessbelagda.

Några problem:

1. **Begreppsförvirring:** "auktoriserad translatör", "auktoriserad översättare", "översättare med motsvarande/adekvat högskoleutbildning". Den första är en skyddad yrkestitel, men många translatorer använder sig av praktiska skäl också av "auktoriserad översättare". En person som är auktoriserad i ett annat land får inte kalla sig "auktoriserad translatör", men hur gör man med den som presenteras som "auktoriserad translatör" – utan uppgift om varifrån auktorisationen kommer? (Vilket Eqvator gjorde i ett par fall i sin offert till PTS.) Eller med den som kallar sig "auktoriserad översättare" och är auktoriserad utomlands? Och vad menas med "adekvat högskoleutbildning" resp. "motsvarande högskoleutbildning"? Det finns ingen högskoleutbildning som leder till auktorisation. Däremot kan elever i TÖI:s (Stockholm) kurser i språk med inriktning på översättning numera välja att ta ut sin magisterexamen som "översättningsexamen". Är det detta tingsrätten syftar på?
2. **Anbud skall omfatta samtliga språk och både till/från svenska.** Det finns ett fåtal translatorer med auktorisation i fler än ett språk, och som regel gäller det en riktning. Några få har auktorisation både till och från "sitt" språk.
3. **Företag prioriteras.** Den enda myndighet som kräver 'auktoriserade translatorer' (d.v.s. CSN) ställer krav på att anbudsgivare skall vara företag med viss lägsta årsomsättning. Många translatorer driver sin verksamhet i företagsform; i enskilda firmor, handelsbolag och aktiebolag, men hur många har en omsättning som överstiger fem miljoner? Och hur ska de som strävar efter att utveckla sina företag nå dit, om de utestängs från att lämna anbud vid offentliga upphandlingar? Är det inte märkligt att myndigheternas upphandlingar i praktiken prioriterar "översättningsmäklare" framför av en annan myndighet auktoriserade translatorer som är verksamma i företagsform?
4. **Företags stämplor och namnteckningar** tillåts ersätta translatorsstämpeln och translators namnteckning. Vilken språkkompetens har företagens undertecknare, i vilka språk? (Translatorer får endast underteckna översättningar i den språkriktning deras auktorisation gäller.) Vilka garantier finns det för att det faktiskt är translatorer som gjort översättningarna? Vilka garantier finns för att translatorernas texter inte ändras under resans gång?
4. **Prissättning.** Där det handlar om flera/många olika språk, kan anbud i praktiken, som framgått, bara lämnas av företag. Vilka möjligheter har translatorerna att påverka de priser som uppges i anbud? En annan fråga är givetvis hur stor andel av myndigheternas ersättning

till företagen som går vidare till translatorerna? Det är värt att notera att förutvarande Invandrarverkets språksektion i **mars 1996** – alltså för åtta år sedan - hade en prislista där det lägsta priset - ”prisgrupp A” (engelska och tyska) - var 2,05 kr/ord.

Annonsering under rubriken ’Auktoriserade Translatorer’ i Gula Sidorna (Eniro)

1) Titeln auktoriserade translator

Det går, som ni alla säkert vet, att annonsera i Gula Sidorna (numera både i pappers- och Internetversion) under ovannämnda rubrik. Hur fungerar det?

Efter ytterligare kontakt med KK vill vi påminna alla om att det är endast individer som kan bli auktoriserade translatorer och därmed endast individer som bör förekomma under den rubriken i Gula Sidorna. Att ett bolag drivs eller ägs av en auktoriserad translator är utan betydelse och juridiska personer, samt självfallet övriga som ej är auktoriserade, bör inte annonsera under rubriken ’Auktoriserade översättare’. Att göra så utgör eventuellt ett brott! Enligt vår mening är det tillåtet att annonsera under eget namn och ha bolagsnamn och adress efter det – men individens namn skall komma först!

2) Internet sökfunktion hos Gula Sidorna

En del av er har annonserat i Gula Sidorna, men vi vill uppmärksamma alla på att sedan ni lämnade in era annonser till Eniro har sökfunktionen ändrats, vilket också påverkar träffarna man får (eller snarare, numera, inte får).

Titta på Gula Sidorna under eniro.se och sök ’översättare’. Tidigare dök alla auktoriserade upp, under sina respektive språk, men nu finns endast tre stycken under ’auktoriserade’. (Av dessa tre anger den ena ingen språkriktning, den andra är inte auktoriserad och den tredje är ett bolag.) 840 ’övriga’ kommer däremot upp på första plats! Om man dessutom söker på ’auktoriserade translatorer’, får man endast upp dessa tre! Och söker man på ’auktoriserad translator’ – endast ett enda bolag!

Vi försöker nu få en ändring (tillbaka) till stånd med Eniro, men hittills utan framgång. Eniro säger att sökfunktionen nu är uppbyggd så att en generell sökning t.ex. på ordet ’översättare’ skulle ’...leda till rubriker som avser översättningar generellt’ dvs. till de ’övriga’ (och faktiskt också till dem som annonserar under ’auktoriserade translatorer’ utan att specificera språkriktning, dvs. de tre som nämnts ovan!). Kanske de som vill ha ’översättningar generellt’ ska slussas fram av Gula Sidorna till den byrå som enligt sin marknadsföring översätter till och från ’alla förekommande språk’ istället för till oss auktoriserade translatorer som endast kan översätta till specifika språk och inte generellt!

Vi fortsätter försöken att få Eniro att göra något åt problemet – men detta är något alla medlemmar bör ha i åtanke i samband med ev. annonsering i Gula Sidorna i framtiden.

James Hurst

HÄLSNINGAR FRÅN VÅRA SPANSKA KOLLEGOR

I slutet av förra året fick FAT hälsningar från vår spanska motsvarighet *Asociación de Traductores Jurados de Cataluña*, som trots namnet (”... i Katalonien”) har medlemmar över hela Spanien. Ordföranden heter Josep Peñarroja och efter den första kontakten skickade han över några nummer av föreningens medlemstidning.

Han berättar vad som krävs för att bli auktoriserad översättare och tolk i Spanien. Den som vill bli det måste naturligtvis vara myndig, medborgare i Spanien eller (sedan år 1994) annat EU-land och ha en akademisk examen. Det finns inga fasta tidpunkter för translatorsprov men

de hålls vanligen i oktober månad och det kostar 36,06 euro att delta. (De annonseras i Boletín Oficial del Estado - Spaniens motsvarighet till "Post & Inrikes").

Provet består av fyra delar;

- översättning till spanska av en text (bok eller tidskrift) utan tillgång till ordböcker;
- översättning från spanska till ett utländskt språk på samma villkor som ovan;
- översättning till spanska av en juridisk eller ekonomisk text, med ordböcker;
- ett prov där kandidaten gör en muntlig sammanfattning av en skriven text som examensnämnden väljer, och svara på frågor om den.

Proven rättas i den ordning de genomförs, och de som klarat de tre första får göra det fjärde. Eftersom formerna är oreglerade, har det hänt att de två första texterna delats ut samtidigt och att kandidaterna fått två timmar på sig för dem (normalt 350 ord/text.) Efter en kvarts rast har sedan det tredje delprovet delats ut (ca. 450 ord) som skall göras på 1,5 timme. Det muntliga provet brukar hållas i december, men även det varierar.

Titeln "Intérprete jurado" utfärdas av det spanska utrikesministeriet efter provet. Den som har akademisk examen (licenciado) i översättning/tolkning behöver inte göra prov, och personer som har auktorisation från andra länder kan få den erkänd i Spanien. (De har i annat fall inte rätt att använda den spanska titeln, men flera gör det tyvärr ändå.)

Det saknas lagstiftning om auktorisation. Det innebär att t.ex. domstolarna kan anlita (och anlitar) den de vill. Våra kollegor har påtalat att detta betyder att personer som behöver översättningar inte kan vara säkra på att deras rättssäkerhet garanteras.

År 1991 vände den spanska organisationen sig till en spansk ledamot av EU-parlamentet, som föreslog enhetliga regler för auktoriserade tolkar och översättare inom EU. Man har också anmält Frankrike för att det landet inte respekterat auktoriserade translatorer från andra länder som är verksamma i Frankrike. Tyvärr blev ingen av åtgärderna framgångsrik.

I Spanien förefaller det vara lika svårt att etablera auktorisationen som här. Det finns många översättare och kunderna ser ofta mer till kostnaden än till kvaliteten. Jag fick nyss ett exempel på att det inte alltid lönar sig. Ett svenskt företag bad mig först "språkgranska" en översättning från spanska som gjorts i Spanien. "Den är så konstig, kan du ordna till den", sa man. Efter ett samtal om för- och nackdelar med den proceduren bestämde företaget sig för att beställa en helt ny översättning.

När det gäller Frankrike har FAT för övrigt nyligen ingripit i ett fall där en svensk studerande fick sina auktoriserade översättningar underkända av den franska skola hon skulle studera vidare i. Översättningarna skulle vara gjord i Frankrike för att vara giltiga, men det ordnade sig efter kontakter med svenska ambassaden i Paris och Frankrikes ambassad i Sverige. Det visade sig dock att problemet är vanligt. Om den franska ambassaden i Stockholm stämplar översättningen innan den skickas iväg, går det däremot bra. Ambassaden försäkrar att de bara stämplar översättningar utförda av auktoriserade translatorer.

KEW

Eftersom de flesta medlemmar nu har e-post, vill vi skicka ut Fataburen elektroniskt. Det sparar porto och arbete. MEN: Vill du fortfarande ha den per post; anmäl det till FAT, c/o Wallin, Norra Parkvägen 15, 756 45 Uppsala, eller per e-post ke_wallin@telia.com